

Hallituksen esitys eduskunnalle vammaispalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulon lykkäämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Kirsi Leväpelto
Toimialajohtaja, aikuissosiaalityö ja
vammaispalvelut
8.9.2023

Miksi lain voimaantuloa olisi lykättävä?

- Vantaan ja Keravan hyvinvointialue kannattaa vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä 1.1.2025, koska
 - siirto on perusteltu tietojärjestelmien päivittämisen, resurssien lisäämisen, talouden suunnittelun, tilastoinnin ja asiakasviestinnän kannalta.
 - esimerkiksi tietojärjestelmä Apotissa tarvittavien muutosten toteuttaminen kestää vähintään vuoden
- Lain voimaantulon siirtämisellä hyvinvointialue saisi välttämättömäksi havaittua aikaa lain edellyttämien palveluiden järjestämiseen. Uusien monialaisten palveluiden tuottaminen edellyttää henkilökunnan kouluttamista, rekrytointeja ja joltain osin kilpailutuksien käynnistämistä.
- Hyvinvointialueiden toiminta on vasta käynnistynyt ja toiminnan vakiinnuttaminen on kesken

Miksi lain voimaantuloa olisi lykättävä?

- Asiakkaan oikeutta palveluihin tulisi tarkentaa ja selkeyttää, jotta asiakkaiden yhdenvertaisuus toteutuu
- Lakiesitys on soveltamisen suhteen tulkinnanvarainen
 - seuraa muutoksenhakuasteiden ruuhkautuminen ja päätösten toimeenpanon lykkäytyminen, kunnes valitukset ovat lainmukaisesti ratkaistu
 - sosiaalityöntekijöiden näkemyksen mukaan sosiaalisen toimintarajoitteen määritelmä on jäänyt epäselväksi. Lisäohjeistusta ei ole saatu ministeriöltä tai THLltä
- Lain vaikeaselkoisuus tulee esille lakiehdotuksen 2 §:n säännöstä. Ymmärryksemme mukaan suuri joukko ikäihmisiä täyttää 2 §:n vaatimukset.

Miksi lain voimaantuloa olisi lykättävä?

- Lain nykyisestä soveltamisalasta tai valiokunnassa muutetuista palvelupykälien sisällöstä ei ole tehty taloudellisten vaikutusten arviointia. Taloudellisen vaikutusten arviointi tulisi tehdä ennen kuin laki astuu voimaan. Arvioinnissa olisi selvitettävä kustannukset ja työvoiman tarve mm. seuraavista asioista:
 - mahdolliset lisääntyvät asiakasryhmät
 - uudet palvelut
- Näkemyksemme mukaan menot/kustannukset kasvavat merkittävästi, jos palvelut myönnetään jatkossa uuden vammaispalvelulain perusteella. Vammaispalvelut ovat pääsääntöisesti maksuttomia.
 - Vantaa ja Keravan hyvinvointialueella esimerkiksi henkilökohtaisen avun palveluiden/kustannusten nousu 30% tarkoittaisi 4,3 miljoonaa euroa vuodessa
- Taloudellisten vaikutusten arvioinnissa on myös selvitettävä koulutetun työvoiman saatavuus, kustannustason yleinen nousu ja erityisesti asiakasmäärän lisääntymisestä seuraava työntekijöiden määrän kasvu vammaispalvelujen asiakasohjaukseen (sosiaalityö).

Miksi lain voimaantuloa olisi lykättävä?

Muuta huomioitavaa

- Hengityshalvauspotilaiden hoito on vaativaa ja vaatii erityistä terveydenhoidollista osaamista. Toiminnan siirtäminen vammaispalvelujen piiriin ei ole tarkoituksen mukaista, koska
 - asiakkaiden määrä on pieni valtakunnallisesti
 - siirtyminen vammaispalveluiden piiriin edellyttää erittäin pitkää siirtymää: henkilöstön kouluttamista ja sairaanhoitajaresursseja
 - hengityshalvauspotilaiden osalta hajauttamisen sijaan olisi pohdittava keskittämistä yliopistollisiin sairaaloihin.
 - mikäli vastuu hengityshalvauspotilaiden hoidosta siirtyy hyvinvointialueille, tarvitaan pitkä siirtymäaika
- Sosiaalihuoltolain mukaisia peruspalveluita tulisi kehittää, jotta vammaispalvelulaki säilyisi erityislakina
 - esimerkiksi kuljetuspalvelun ja muiden liikkumista tukevien palvelujen kehittäminen
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialue kannattaa vammaispalvelulain kokonaisuudistusta. Haluamme tarjota mahdollisimman hyvää ja laadukasta palvelua. Jotta voimme toimia näin, tässä esityksessä nostetut kohdat tulisi ottaa lainsäädännössä huomioon.

